

Hướng dẫn giải và trả lời câu hỏi trong bài Mùa xuân nho nhỏ lớp 7 trang 90 Tập 1 bộ sách Kết nối tri thức chính xác nhất, mời các em học sinh và phụ huynh tham khảo.

Soạn Ngữ văn lớp 7 Bài: Mùa xuân nho nhỏ trang 90 (Kết nối tri thức)

*** Trước khi đọc**

Câu 1 (trang 90 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Mùa xuân trong cảm nhận của em đáng nhớ:

+ Trời bắt đầu hứng ẩm khi cận Tết.

+ Không còn cái khô hanh và những cơn mưa xối xả ngày đêm nữa, mà mùa xuân đến một cách dịu dàng, thùy mị, ban cho nhân gian những tia nắng ấm áp, thật đáng yêu.

+ Mùa xuân còn mang đến cho ta những cơn mưa ngọt ngào

+ Ở các bên xe, người ra kẻ vào tấp nập. Ai ai cũng hồi hả, háo hức chờ mong về quê đón Tết...

Câu 2 (trang 90 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Đọc *Hồn Xuân*, Huy Cận

Ai biết em tôi ở chốn nào?

Má tròn đương nụ, trán vừa cao.

Tiếng mùa về gọi lòng em dậy,

Lơ đãng lòng tôi chẳng kịp rào.

Ai biết người yêu nhỏ của tôi,

Người yêu nho nhỏ trốn đâu rồi?

Bảo giùm với nhé, em tôi đó,

Tròn trĩnh Ngực trắng giòn như một trái rùng,

Mắt thì bằng rượu, tóc bằng hương.

Miệng cười bùng nở hàm răng lựu,

Sáng cả trời xanh mấy dặm đường.

*Anh khắp rừng cao xuống lũng sâu,
Tìm em, đi hái lộc xuân đầu.
Trông đâu chân đẹp tròn như cột?
Em đẹp son ngời như cổ lâu.*

*Nghe nhịp đời lên, em bỏ anh,
Đua theo xuân nở rộn trăm cành.
Ý mùa cũng rộn trong thân mới,
Tóc rủ bờ tơ sợi liễu mềm.*

*Khách qua đường ơi! Em tôi đây,
Chân em: cỏ mượt, mắt: hồ đầy.
Lòng em hóa cảnh chờ anh gặp,
Man mác hồn xuân ngọn gió hây.*

*** Đọc văn bản**

Gợi ý trả lời câu hỏi trong bài đọc:

1. Hình dung: Những màu sắc, âm thanh được gọi lên trong khổ thơ?

- Màu sắc: “xanh”, “tím biếc”
- Âm thanh: hót “vang trời”, giọt long lanh “rơi”

2. Hình dung: Vẽ đẹp mùa xuân qua hình ảnh “lộc”

- Từ “lộc” có vai trò làm tăng thêm sức gợi cảm cho ý thơ
- “Lộc” là lá biếc chồi non của cỏ cây. “Lộc” còn có nghĩa là mùa xuân, là sức sống, là thành quả hạnh phúc.

+ Người cầm súng giắt lộc để nguy trang ra trận như mang theo sức xuân vào trận đánh, người ra đồng như gieo mùa xuân trên từng nương mạ. Những con người lao động, chiến đấu ấy đã mang cả mùa xuân ra trận địa của mình để gặt hái mùa xuân về cho đất nước.

→ Như vậy, hình ảnh lộc non là biểu tượng cho sức sống mới vươn lên. Lộc mà người chiến sĩ mang đến cho chúng ta là xương máu mà các anh đổ xuống, là công sức bảo vệ mùa xuân thanh bình của dân tộc, gieo niềm hạnh phúc đến mọi nhà.

3. Liên tưởng: Hình ảnh con chim, cành hoa, mùa xuân, nót trầm nho nhỏ.

- Hình ảnh “con chim”: Âm thanh tiếng chim chiền chiện ngân vang ngân cao, ngân xa giúp cho không khí trở nên vui tươi rộn ràng

- Hình ảnh “cành hoa”: Bông hoa tím biếc thùy chung

- Hình ảnh “mùa xuân”: Mùa xuân ấm áp, tràn đầy sức sống

- Hình ảnh “nót trầm nho nhỏ”: Nót trầm nhỏ bé, khiêm tốn, lặng lẽ cống hiến cho đời

* Sau khi đọc

Nội dung chính:

Bài thơ thể hiện tình yêu cuộc sống, gắn bó với đất nước, với cuộc đời và nguyện ước chân thành của tác giả muốn được cống hiến cho đời, góp một mùa xuân nho nhỏ vào mùa xuân lớn của dân tộc.

Gợi ý trả lời câu hỏi sau khi đọc:

Câu 1 (trang 91 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Trong khổ thơ đầu, nhà thơ miêu tả mùa xuân qua hình ảnh:

+ “dòng sông xanh” dài, rộng

+ “bông hoa” với màu tím biếc

+ “chim chiền chiện” với tiếng hót, rộn rã vui tươi

→ Không gian cao rộng, màu sắc tươi sáng và âm thanh rộn ràng như thiết tha mời gọi nín giữ con người ở lại với cuộc sống, với mùa xuân xứ Huế tươi đẹp này

- Những hình ảnh đó gợi cho em cảm nhận về mùa xuân: Em thấy mùa xuân đẹp và tràn đầy sức sống.

Câu 2 (trang 91 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Cảm xúc của nhà thơ qua **những dòng thơ: *Oi con chim chiền chiện/ Hót chi mà vang trời/ Từng giọt long lanh rơi/ Tôi đưa tay tôi hứng:***

+ Nhà thơ có cái nhìn trù mến với cảnh vật

+ Đưa tay ra “hứng” “giọt long lanh”: là giọt sương, cũng có thể là ẩn dụ chuyển đổi cảm giác chỉ tiếng chim “hót vang trời”

→ Cảm xúc ngây ngất trước vẻ đẹp của mùa xuân của thiên nhiên, khao khát hòa mình với thiên nhiên đất trời

Câu 3 (trang 92 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Nhà thơ Thanh Hải đã cảm nhận và tái hiện khung cảnh mùa xuân của đất nước qua hai hình ảnh giàu ý nghĩa biểu tượng là "người cầm súng" và "người ra đồng":

+ "Người cầm súng" và "người ra đồng" là hai hình ảnh biểu tượng cho hai nhiệm vụ chiến lược quan trọng nhất của đất nước ta ở thời điểm bài thơ ra đời.

+ Hình ảnh "người cầm súng" lại đi liền với hình ảnh "lộc giắt đầy quanh lưng" đã gợi cho người đọc liên tưởng đến những vòng lá nguyệt trang của người chiến sĩ trên đường hành quân ra trận.

+ Hình ảnh "người ra đồng" được sử dụng kết hợp với hình ảnh "lộc trải dài nương mạ" gợi liên tưởng đến những cánh đồng tươi tốt, xanh thắm, màu mỡ.

Câu 4 (trang 92 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Đặc điểm về cách gieo vần và ngắt nhịp trong khổ thơ là:

+ **Cách gieo vần: ngàn-gian-nan**

+ Cấu trúc song hành "đất nước chan ngàn năm", "đất nước như vì sao"

+ **Cách ngắt nhịp: câu 1 nhịp 2/3; câu 2 nhịp 2/2; câu 3 nhịp 2/3; câu 4 nhịp 2/3**

- Nhận xét:

+ **Cách gieo vần, ngắt nhịp hợp lí.**

+ **Từ đó**, đã diễn tả sự vận động đi lên của lịch sử và là lời khẳng định về sự trường tồn vĩnh cửu của đất nước. Cụm từ "cứ đi lên phía trước" như một lời khẳng định, một sự thể hiện ý chí và lòng quyết tâm và niềm tin sắt đá về tương lai tươi sáng, tốt đẹp của quê hương, đất nước.

Câu 5 (trang 92 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Khao khát cống hiến của tác giả: mong ước được hóa thân vào những hình ảnh nhỏ bé, muốn được dâng hiến tuổi trẻ của mình cho đời một cách khiêm nhường, tự nguyện

- Liên hệ với hoàn cảnh sáng tác:

+ Bài thơ viết vào tháng 11-1980 trong hoàn cảnh đất nước đã thống nhất, đang xây dựng cuộc sống mới nhưng còn vô vàn khó khăn gian khổ, thử thách, không đầy một tháng trước khi nhà thơ qua đời. Bài thơ như một lời tâm niệm chân thành, gửi gắm tha thiết của nhà thơ để lại với đời muốn được dâng hiến tuổi trẻ của mình cho đời một cách khiêm nhường, tự nguyện.

Câu 6 (trang 92 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Trong phần đầu, tác giả dùng đại từ “Tôi”, sang phần sau, tác giả lại dùng đại từ “Ta”. Đây không phải là việc sử dụng đại từ ngẫu nhiên trong bài thơ của mình mà tác giả sử dụng sự thay đổi đó để thể hiện tư tưởng của mình.

+ Chữ tôi trong câu thơ “Tôi đưa tay tôi hứng” ở khổ thơ đầu thể hiện cảm xúc cá nhân của tác giả trước cảnh đẹp và sức sống của mùa xuân. Là cái tôi yêu thiên nhiên, rung động trước cái đẹp của đất trời.

+ Còn đến những khổ thơ sau, chữ “tôi” được tác giả thay bằng chữ “ta” để bày tỏ điều tâm niệm tha thiết, khao khát được sống cống hiến cho đời. Chữ “ta” để thể hiện khát khao không chỉ của riêng tác giả mà còn của nhiều người

→ Như vậy sự chuyển biến từ cái tôi cá nhân đến một tập thể cùng chung suy nghĩ và lí tưởng: sống cống hiến không chỉ là khát vọng của một người, của riêng một mình nhà thơ, mà còn là của nhiều người, của chung cộng đồng, nhân dân, đất nước.

Câu 7 (trang 92 sgk Ngữ văn lớp 7 Tập 1):

- Thanh Hải viết bài thơ *Mùa xuân nho nhỏ* khi nằm trên giường bệnh, 2 tháng trước khi ông qua đời. Bài thơ là tiếng lòng thiết tha, gắn kết của nhà thơ trước cuộc đời đang tràn đầy sức sống. Được sáng tạo trong một hoàn cảnh đặc biệt, bởi thế, nhan đề bài thơ mang ý nghĩa sâu sắc.

- Sự sáng tạo đặc sắc nhất của nhà thơ Thanh Hải trong bài thơ là hình ảnh “mùa xuân nho nhỏ”. Từ láy “nho nhỏ” vừa chỉ ra cái mùa xuân riêng trong lòng nhà thơ trước mùa xuân lớn của cuộc đời vừa gọi lên cái vẻ xinh xinh đáng yêu của nó. Hình ảnh ấy cùng với những hình ảnh cảnh hoa, con chim, nốt nhạc trầm xao xuyến.... Tất cả đều mang một vẻ đẹp bình dị, khiêm nhường, thể hiện điều tâm niệm chân thành, tha thiết của nhà thơ. Nhà thơ tự nguyện làm một mùa xuân nghĩa là ông muốn sống đẹp, có ích, sống với tất cả sức sống tươi trẻ của mình và mang đến cho cuộc đời chung một nét riêng, cái phần tinh túy của mình, dù nhỏ bé.

→ Như vậy sự chuyển biến từ cái tôi cá nhân đến một tập thể cùng chung suy nghĩ Như vậy, nhan đề bài thơ “Mùa xuân nho nhỏ” thể hiện khát vọng dâng hiến mùa xuân nho nhỏ của cuộc đời mình cho mùa xuân chung, cuộc đời chung của dân tộc, của đất nước.

*** Viết kết nối với đọc**

Viết đoạn văn (khoảng 5 – 7 câu) nêu cảm nhận về một đoạn thơ mà em thích trong bài thơ Mùa xuân nho nhỏ

Đoạn văn tham khảo:

Thanh Hải đã để lại cảm nhận sâu sắc trong lòng người đọc tình yêu cuộc sống, yêu quê hương đất nước tha thiết, đặc biệt qua khổ thơ đầu bài thơ “Mùa xuân nho nhỏ”. Một màu xanh tươi sáng trải rộng mênh mông làm nền và tôn thêm vẻ đẹp nổi bật của “bông hoa tím biếc”. Một màu “tím biếc” lung linh giữa “dòng sông xanh” lại càng thơ mộng. Từ “mọc” đặt ở đầu câu thơ khiến ta phải chú ý. “Mọc” là vươn lên, trỗi dậy từ lòng đất. Đặt từ “mọc” ngay từ đầu câu thơ, bài thơ đã gây cho người đọc về sức sống mãnh liệt, bất ngờ đến ngạc nhiên của thiên nhiên, tạo vật. Bức tranh mùa xuân không chỉ có hình ảnh, màu sắc mà còn có cả âm thanh. Đó là âm thanh tiếng chim chiền chiện hót ngân vang, thánh thót càng làm cho buổi sớm xuân có không khí náo nức lạ thường. Tình yêu thiên nhiên, lòng yêu đời, yêu cuộc sống trào dâng chan chứa, tràn đầy. Tiếng thơ là tiếng lòng tác giả thốt lên từ trái tim rung động dào dạt:

*“Ơi, con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời!”*

Tiếng chim trong vắt làm xao động một không gian yên tĩnh. Tiếng hót vút cao giữa khoảng không bao la khiến lòng người xao xuyến. Nhà thơ đã thốt lên “ơi...chi mà” thật tha thiết ,nhỏ nhẹ. Âm thanh đã ngân vào lòng tác giả những cung bậc diệu kì...